

Wie gelooft Russen nog?

De Russische klokkenluider Grigori Rodtsjenkov leeft ondergedoken in de VS. © AP

De Russen hebben hun boete aan World Athletics betaald: 5,32 miljoen euro om precies te zijn. En dat drie dagen voor de deadline van 15 augustus, wat wel al het tweede of derde ultimatum was maar dat wordt er in de euforie gemakshalve niet bij verteld.

Het geld komt rechtstreeks van sportminister Oleg Matytsin, wat betekent dat president Vladimir Poetin zijn goedkeuring heeft gegeven. De boete is betaald door Rusaf, de Russische atletiekbond, en is een gevolg van het verdonkeremanen van gemiste controles van hoogspringer Danil Lysenko in 2017. Door de betaling bestaat de kans dat Rusland volgend jaar weer wordt geïntegreerd in de grote atletiekfamilie waar het sinds 2015 op de strafbank zat. Niet-betaling had geleid tot een schorsing van vijf jaar.

Opluchting is nergens voor nodig, verwondering wel. Schrik nog meer. Ik heb de documentaire *Icarus* (een absolute must op Netflix en Oscar-winnaar in zijn categorie) nu al een paar keer gezien. Ik heb alle rapporten binnenstebuiten geleerd. Ten slotte heb ik vorig weekend het boek *The Rodchenkov Affair* gelezen, met dank aan de wonderen van Kindle een dag na verschijning in mijn iPad.

De ondertitel van het boek luidt: 'Hoe ik Poetins geheime dopingimperium kelderde'. Het klinkt allemaal als een kruising tussen John le Carré en Robert Ludlum, *Breaking Bad* van de dopingscene zo u wilt, en dat is het ook. Leven en werken, opgang en verval, van Grigori Rodtsjenkov kunnen zo worden verfilmd en als het een beetje goed wordt gedaan, winnen ze er weer Oscars mee.

Een getalenteerde labodirecteur die zelf dopingdealer wordt, daar half toe verplicht door de concurrentie maar evengoed voor de poen. Die als zijn handel wordt ontdekt in de psychiatrie belandt, zelfmoord probeert te plegen. Die in eer wordt hersteld maar vervolgens in opdracht van het Kremlin massaal positieve stalen laat verdwijnen. Die met de geheime politie FSB samenwerkt om op de Winterspelen van Sotsji de grootste fraudeoperatie ooit in de sport op poten te zetten. Die tegelijk een Amerikaanse documaker inzage geeft in wat hij de voorbije jaren allemaal heeft uitgespookt. Die vervolgens vlucht naar de VS om daar in een getuigenbeschermingsprogramma een andere identiteit en een ander leven te krijgen, zijn vrouw, kinderen en hond (die hij nog het meeste mist) van de ene dag op de andere achterlatend. Je kunt het zo gek niet bedenken of Rodtsjenkov heeft het meegemaakt.

Het kan niet anders of hij geniet van elke minuut aandacht. In wezen moet hij bijna een

halve psychopaat zijn, zoals hij zelf ooit de topman van het wereldantidopingagentschap WADA op het spoor van hemzelf, zijn labo en het hele Russische fraudesysteem zette. Toen die hem na twee flessen wijn (voor twee man) vroeg "Grigori, heb jij ooit positieve urinestalen laten verdwijnen?", had Rodtsjenkov gewoon neen kunnen antwoorden en nog een glas uitschenken. Maar neen, hij aarzelde en sprak toen de cruciale woorden: "Laten we zeggen dat het systeem mij heeft verplicht om bepaalde dingen te doen." Dat ene zinnetje in 2013 was de trigger om Rusland klem te rijden.

Eén ding is zeker: hier is geen scenarist of thrillerschrijver aan te pas gekomen, dit is echt en bepaald zorgwekkend. Wat Rodtsjenkov heeft

onthuld, is in al die jaren dat ik beroepshalve naar sport kijk en documentatie over doping verzamel het allergrootste bedrag dat ik ooit heb gezien. En als u zich nu samen met mij afvraagt 'wie gelooft die Russen nog?', mijn antwoord is duidelijk: zolang Poetin daar de plak zwaait en een hele generatie trainers die niks anders hebben gekend dan doping niet naar Siberië wordt verbannen, geloof ik geen enkele Rus in de sport. Geen atleet, geen biatleet, geen voetballer, geen zwemmer.

Als succes in de sport in het spel is, zijn deze Russen seriële bedriegers. Het doel - sport-succes dat afstraalt op de natie - zal altijd de middelen heiligen. Wat dat betreft, is niks veranderd met vijftig jaar geleden, behalve dan dat bij ons de strijd

tegen de doping wel een kwantumsprong heeft gemaakt. Ongetwijfeld wordt ook in andere sportmilieus nog geprobeerd te frauderen, maar dat zijn dan privé-initiatieven of gesloten competities zoals de Amerikaanse profsporten waar de WADA-regels niet of nauwelijks gelden.

Dat is geen vergoelijking, alle bedrog is verwerpelijk, maar staatsgestuurde fraudesystemen zoals Rusland (en China, en Kenia, en vul maar aan...) hebben als nadeel dat de sterk verbeterde controles en analyses nul effect hebben, omdat ze administratief en logistiek worden geboycot waardoor het speelveld wel heel ongelijk wordt.

Zit er ook een goede kant aan? Jawel, dat de Russen positieve plasjes niet rapporteerden en verdachte urinestalen moesten laten verdwijnen, betekent dat het controlesysteem kan werken als het niet langer van nationale instanties en sportministeries afhangt. Als de dopingbestrijding vrij spel krijgt, als de verblijfsgegevens goed worden ingevuld, als de juiste atleten op het juiste moment worden gecontroleerd, als het labo de juiste analyses uitvoert, als het geen verdachte plasjes toevallig verknoeit. Als, als, als, dan is er nog hoop.

Als succes in de sport in het spel is, zijn deze Russen seriële bedriegers. Het doel zal altijd de middelen heiligen